

Wiadomości krajowe.

Kurs Wiedeński z dnia 2go Czerwca: Obligacyie długu Stanu 5 procentowe w M. R. 82 1/16 — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. R. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. R. — Certyfikaty na pożyczkę z r. 1821 za 100 M. R. — Kurs na Augsburg za 100 Kur. — Br. Uso. — Moneta konwencyjna za 100. 249 7/8. — Akcye bankowe, jedna po 918 1/2 ZR. M. R.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Dziennik »Patryota« wychodzący w Providence (Rhode-Island) zawiera w wyjątku akt kongressu Wice-Królestwa Guatymali z d. 12. Listopada, którym toż przyłącza się do Państw północno Amerykańskich.

Kongres Peruwiański ogłosił to Państwo »Rzeczpospolitą Peruwiańską.«

Brazylia i Portugalia.

Ostatnie listy z Lizbony z d. 2. Maia donoszą, że nowe powstania w północnej Portugalii zmusiły załogę miasta Oporto do śpiesznego wychodu. Te same doniesienia wspominają o powrocie Jenerała Rego do ziemi Portugalskiej.

Gazeta »Sun« pisze: »Według listów z Lizbony z d. 1. Maia; Portugalski Jenerał Rego z dowództwa przeciw Amarantemu odwołany został, a jego miejsce objął m. Jenerał Pego.

Hiszpania.

Monitor z d. 9. Maia w swoim urzędowym oddziale donosi z Hiszpanii co następuje:

Lerma d. 13. Maia.

Marszałek Oudinot wszedł dnia wczorajszego o 11 godzinie z rana na czele dywizji Antichampa do Valladolid. Trudną jest rzeczą zrobić sobie wyobrażenie przyjęcia, jakiego przy wchodzeniu doznało wojsko. Przyjęcie to przewyższa wszystko, co się dotychczas zdarzyło. Przedpoczął pierwszego oddziału pod dowództwem Jenerała Vallin uda-

ły się natychmiast nad rzekę Duergę dla obsadzenia mostów Simencas, Puerto del Duero i Tudeli. — Oznajmiono nam, że wojsko Abisbala stoi w Olmedo, Caca, Santa Maria de la Rieva i w Segovii wszelako na tej drodze znajdują się tylko słabe oddziały wojska.

Wspomniona gazeta udziela także dwa listy przejęte od lekkiego wojska z oddziału Marszałka Oudinot, jako dowodu słabości i trwogi Konstytucjonistów, równie jak i ducha, którym ożywione są prowincyje podległe jeszcze stronnictwu rewolucyjnemu.

Pierwszy z tych dwu listów jest wiadomością cywilnego Gubernatora Leona adresowaną do Ministra Spraw Wewnętrznych. Znajduje się w nim, że rokoszanin Silveira (Amarante) przyjmowany był od ludu z najwyższymi oznakami radości; lud ten całował strzemiona jego konia, stroiono domy kobiercami, na rozkaz Junty Muncypalnej dzwoniło we wszystkie dzwony, uczyniono nawet przygotowania do balu, na którym wszelako Amarante znajdować się nie mógł, ponieważ niespodziewanie dał się pośpieszyć. Lud okazywał przy tej sposobności nienawiść przeciw konstytucyjnemu systematowi, co się stało za wpływem mnichów i złemysłujących Xięży, których, jak na nieszczęście znajduje się w mieście i w prowincyi tak wiele. Dopiero przybycie Jenerała Rego utłumiło ducha zniszczenia i zemsty wznieconego pokazaniem się Silveiry. Z resztą każdy sądził, że Rego przybył dla uderzenia na Silweirę i dla zbiecia go. Po kilkakrotnie miał do tego sposobność i chociaż daleko był mocniejszy, nie uczynił tego. Niektórzy sądzą nawet, że obadwaj Jenerałowie pracują różnym sposobem nad zniszczeniem Konstytucyi w Hiszpanii i w Portugalii.

Drugi ze wspomnianych listów datowany jest z Sewilli d. 30. Kwietnia i jest treści następującej:

»Góry Ronda sprawią wiele obawy; Quintowie Malagi i inni uciekną w znacznej części; krążące oddziały rokoszanów pomnażają się codziennie; niema żadnego Ministerjum, a

Naczelnicy Rządu sprawią swój urząd z wielką niechęcią. Podzielone są mniemania o Stolicy, albowiem o odieżdzie Króla; stoli rozwiązanie tego zapytania zawisnąć będzie od odebrania Stolicy.»

Monitor donosi dalej z Walladolidu, co następuje: »Ponieważ miasto Avila zniszczyło kamień Konstytucyjny, a mieszkańcy uwięzili Gubernator cywilnego, przybyło więc z Madrytu 2000 ludzi, którzy wpadli do Awili i uwolnili go, poczem mieszkańcy myślący realistycznie pouciekali. — Zamora oświadczyła się za Królem i życzy sobie, by dla utrzymania pokoju posłano wojsko do tej prowincyi. Medyna, Olmedo i inne gminy tej prowincyi zniszczyły kamień Konstytucyjny. — Wiadomo, że Morillo był d. 4. Maia w 1,200 ludzi w Leonie miał zamiar utworzenia oddziału posłanego. — W Cuellard o mil 9 od Walladolidu pokazano się kilkunastu żołnierzom stronnicy liberalnej, podobnież także i w Sepulveda. Lecz oddalili się zrabowawszy koscioły. Uwięzili z sobą także trzech duchownych. W Santa Maria de la Nieva było 2,400 liberalistów; w Sommo Sierra znajduje się ich porozdzielanych w Buitrago i w Cabanillas. — Zbiegi pomniejszych codziennie wojsko Ballesterosa, zaciągowi, których pozbiierał w górach, popowracali do swoich domów.»

Inne Francuzkie Gazety donoszą: »San Sebastian wciąż jest ściśle opasany. Francuzkie wojsko zdaje się chcieć obozować pod tą twierdzą, ponieważ przywieziono tam z St. Jean de Luz znaczną ilość namiotów. Ponieważ ani San Sebastian, ani twierdza żadnego wsparcia ni od strony lądowej ni od morskiej strony dostać nie, może załogą zmuszoną będzie do poddania się, by uniknąć śmierci głodu. Sądzą powszechnie, że to nie za długo nastąpi, ponieważ oblężenie stałoby się powodem zniszczenia tego nowo powstałego miasta.»

Kuryier Londyński umieścił wyjątki z listów z Sewilli z dnia 1. z. m., podług których jest bardzo smutne położenie Hiszpanii. Każdy naczelnik guerrillasów postępuje sobie, jak mu się podoba i wybiera dowolną kontrybucją. Rząd dotąd istniejący ma wpływ jeszcze tylko w Sewilli i w Kadyxie; i już była mowa w Stanach, ażeby z Królem udać się do Kadyxu, a nawet do wysp Kanaryjskich. Zaś listy z Bayonny, których też sama Gazeta udziela, donoszą przeciwnie, że cała ludność, a osobliwie młodzież gotowa do broni, ucieka przed Francuzami, co

nie znamiennie żadnego pomyselnego sposobu myślenia.»

Do Strazburga przybyły d. 19. Maia następujące telegraficzne depesze z Paryża z dnia tego samego.

Minister Spraw Wewnętrznych do Prefekta Niższego Renu.

Odpis depeszów z Arandy z d. 15. Maia 1823.

Xiążę Angouleme znajduje się tutaj. Jenerał Obert był dzisiaj w Almazonie a jutro wyruszy do Siguenzy. Wszędzie przysięgają go jak najszybciej, jest w związku z Bessierem; Ballesterosowi cofającemu się ku Walencyi, którego żołnierze znacznie uciekają w pochodzie, zabral Bessieres czterdzieści dział, 200 jeńców i 200 sztuk broni.

Marszałka Oudinot przybył d. 10. w Walladolidzie z większym jeszcze jak gdzie indziej zapalem.

Listy i doniesienia ze stron wszystkich twierdzą jednogłośnie o słabości Konstytucjonistów, i o rojalistycznym sposobie myślenia Prowincyi zostających jeszcze pod zarządkiem pierwszych.

Od wojska z Katalonii donoszą Gazety Paryżskie z d. 17. Maia niniejsze wiadomości:

W główny kwaterze w Gironie d. 8. Maia 1823.

»Główna kwatera czwartego oddziału wojska weszła d. 5. Maia do Girony; zapal, z jakim przyjęto wojsko nasze jest prawie nie do opisania.»

»Niemał wszyscy wyszczególniający się liberaliscy opuścili domy swoje. Niektórzy wszelako powrócili się zdumieni łagodności Francuzów.»

»Dywizya Jenerała Donnadieu weszła d. 6. bez wystrzału do Vich. Dniem wprzódy straż przednia tego Jenerała zdybała się z kilkudziesięciu żołnierzami Jen. Miny prowadzącymi konwoy, którego natychmiast ci żołnierze odbiegli. Konwoy ten składający się z sześćdziesiąt kilku mułów obciążonych 22,000 fr. tudzież rzeczami Officerów i żołnierzy, znajduje się w naszym reku.»

»Zdaje się, że Mina uda się ku Marrezie.»

»Dywizya Milana skutkiem naszego obrotu odcięta od Miny zajęła stanowisko o mil trzy od Girony.»

Wiadomości od czwartego oddziału wojska opiewają: »Ponieważ wojsko d'Ercolea składa się z Officerów i z szeregowych znających dokładnie owe wąwozy, któremi zapędzą

się Mina, nakazał więc Marszałek Baronowi d'Eroles, ażeby go tam ścigał gdy tym czasem dywizya Curtiala wyruszy w pole przeciw oddziałom Milansa i Llobera, cofając się ku Barcelonie. »

Monitor wyjął co następuje z gazety: Echo południowe:

Czwarty oddział wojska południowego.

Dzienny rozkaz dywizyi.

W główny kwaterze w Alfar d. 3. Maia 1823. »Jeneral Porucznik okazuje swoje zadowolenie Król. Hiszpańskim i Francuzkim wojskom, składając im załogę w Figueras, z powodu ich dobrego zachowania się w tym miejscu, ich czynności, czynności w robotach i zimney krwi w niebezpieczeństwach. »

»Jeneral Porucznik kontent jest zupełnie z punktualności, z jaką piąty pułk liniowy uczynił zadosyć wydanemu wczoraj rozkazowi nie strzelania inaczey na nieprzyjaciela tylko o 10 kroków, gdy tenże w ucieczce z twierdzy przy mocnym ogniu ręczney broni postępował ku miastu. »

»To posłuszeństwo piątego liniowego pułku jest dowodem wyborney karnosci, przekonania o swoiëy sile, i zaufania w mądrość dzielnego Jenerala Wice-Hrabiego Maringone, pod którego dowództwem pułk ten zostanie. »

»Trzecia kompania saperów zasługuje także na wielką pochwałę; sprawa to radość Jenerałowi Porucznikowi, że może o tym wojsku dywizyi uwiadomić. »

Jeneral Porucznik Dowódca dziewiętego oddziału.

(Podpis) Baron Damas.

Oto jest dosłowne doniesienie naczelnika politycznego Leonu do Ministra Spraw Wewnętrznych w Sewilli:

Przez ostatniego gońca doniosem już JW. Panu o najnowszych wypadkach w tej Prowincyi i o duchu panującym pomiędzy ludem. Duch ten nawet odtąd się znacznie pogorszył, tak dalece, że rozporządzenia i rozkazy władz nie byłyby słuchane, gdyby ich nie wspierała siła zbroyna. Duch złego widocznie bierze górę: spiskowi, zniechęceni i zaburzyciele są w ciągłej czynności. Lecz dotąd nie poważyli się jeszcze na żadne znaczące dzieło, czynią to bądź z roztropności, bądź ze słabości.

Rokoszaniec Silveira (Hrabia Amaran-te) okroczył w samy istocie; przyjęto go z najwyższymi oznakami radości; lud całował ięgo strzemię, iak gdyby był wybawcą wyprawadającym go z niewoli. Drugi zdołano kobicieci, a na rozkaz Junty municypalney dzwonięno we wszystkie dzwony. Lud przy tęg

sposobności okazywał nienawiść swoię dla Konstytucyi, czego wszystkiego narobiły uwodzenia i wpływ Mnichow, Kanoników i złych Plebanów, iakich w tem mieście i w Prowincyi podostatkim. Przybycie Jenerala Rego poleżyło tamę duchowi zniszczenia i zemsty, do czego skłonni byli za okazaniem się Silveiry. Dobrzy zaczęli się znowu zgromadzać i mieć odwagę i zdanie się, że nawet złemysłący gotowi są już praw słuchać. Tym czasem przepych i zbytek Portugalczyków, bogate ekwipaże Oficjów i piękna postawa wojska zasmucila bardzo naszych zwolenników, ponieważ niedzny stan garstki naszych żołnierzy, którzy zaczęli tworzyć czwarte wojsko, porównany z Portugalczykami przedstawia naywyraźniejszą sprzeczność. Ogólnie sądzili wszyscy, że Rego uderzy na Silveirę i że go zbije, ponieważ miał dwakroć liczniejszy wojsko, niżeli rokoszanie. Ograniczone głowy osmielały się nawet mniemać, że ci obadwy Jenerałowie odmiennymi sposobami pracują nad zniszczeniem w Hiszpanii i w Portugalii systemu konstytucyjnego. Takie postępowanie wojska Jenerala Rego odebrało wszelkim dobrze myślącym odwagę, a gmin, czyli złemysłący (co u nas znaczy wszystko iedno) gmin mówię, poczytuie już sprawę swoię za wygraną. Lecz iak na szczęście jest boiaźliwy i to nam wiele pomaga. Burgos, Palencyia i Valladolid są niestety bez naymniejszego opora zajęte przez rokoszanów, a Meryno, na którego przed rokiem uderzywszy dwudziestu ludzi zbilo go, dzisiaj został postrachem znaczney części Starëy Kastylji, i gra rolę Pana tęg Prowincyi. Nie skarzę ani Jenerałów, ani wojska, wszelako powtarzać będę nieustannie, że naywiększą jest potrzebą wziąć się do surowych środków.

Leon d. 1. Maia 1823.

Naczelnik polityczny:

(Podp.) Antonio Agarra.

Przez nadzwyczajną sposobność odebrano w Wiedniu następujące dwa telegraficzne doniesienia urzędowe, nadeszłe iedno po drugim w d. 28. z. m. z Paryża do Strasburga:

I.

„Z Paryża d. 27. Maia 1823, do Strasburga w d. 28. o 5 1/2 godz. popołud.“

Minister Spraw Wewnętrznych do Prefekta Niższego Reun:

»Xiążę Angoulême był d. 22. t. m. w Alcovendas. »

»Przednia straż korpusu odwodowego i brygada dywizyi Jenerala Oberia wkroczyły d. 23. t. m. rano do Madrytu.«

»Jego Królewic. Mość na czele reszty wojska wkroczyć miał d. 24. rano do teyże Stolicy. Z wielką niecierpliwością oczekiwano tam Francuzów.«

»Jenerał Donnadien i Baron d'Eroles połączyli się dla uderzenia na Minę, który, iak się zdaie, zamysłał cofnąć ku Cellent.«

»Llobera, pobity przez Donnadiego, cofnął ku St. Andre de Palamas.«

»Jenerał Curial, który d. 20. znajdował się w Gralles, wysłał woysko ku Mataro, cztery mile od Barcelony.«

II.

„Z Paryża d. 23. Maia, do Strasburga przybyło tegoż dnia o 63fi go. w wiecz.“

Minister Spraw Wewnętrznych do Prefekta Niższego Renu:

»Jego Królewic. Mość Xiążę Angoulême wszedł do Madrytu d. 24. t. m. o 9tęj godz. rano.«

»Jenerał Curial zajął Mataro.«

»Jenerał Donnadien osadził Cellent bez żadnego oporu.«

R o s s y i a.

— Z Petersburga d. 25. Kwietnia v. s. —

Gazetą Senacką z dnia 21. Kwietnia ogłosiła najwyższy Ukaz Jego Cesarskiej Mości do Rządzącego Senatu, w brzmieniu następującem:

Dnia 29. Marca. — Przez Ukaz Nasz, w sprawie o długach byłego Podskarbiego, teraz Senatora, Hrabiego Oginckiego, w dniu 7. Sierpnia 1816 roku do Rządzącego Senatu wydany, między innymi postanowiono, iżby nowo nabyty przez Hrabiego Oginckiego, poiego powrocie do Rossyi, od roku 1802, majątek, do którego żadne długowe pretensye przed konfliktą w roku 1794 będące, stosować się nie mogą, powinien zostawać w swobodnem jego władaniu.

W późniejszym czasie znaleźli się w Królestwie Polskiem tacy kredytorowie Hrabiego Oginckiego, którzy nie mogli obiawić pretensy swoich w ustanowionęj na to Kommissyi w Wilnie, tak dla swęj nieobecności, iako też dla politycznych zatrudnień w związkach, a których pretensye, przy wydaniu Ukazu z d. 7. Sierpnia 1816 roku w widoku nie były.

Ci, nowy kredytorowie, nie mogą rozciągać poszukiwań swoich do skonfiskowanego majątku Hrabi Oginckiego, iak dla tego, że Ukazami z d. 24. Paździ. 1796 r. i d. 8. Marca

(Do tego Numeru Gazety dołączony

1804 r., miatek ten przeznaczony został na zaspokojenie tylko kredytorów, którzy zostawali w Rossyjskiem poddaństwie; tak też również i dla tego, że cała masa skonfiskowanego majątku okazała się niewystarczającą na zupełne zaspokojenie długów, przyznanych przez Kommissyją Wilenską, a utwierdzonych przez Rządzący Senat.

Równymże sposobem i dawniejsi kredytorowie Hrabiego Oginckiego, którzy z masy majątku skonfiskowanego zaspokojenie swe otrzymać powinni, nie mogą, na mocy Ukazu z d. 7. Sierpnia 1816 r., rozciągając pretensy swych do majątków, nowo, od r. 1802, przez Hrabiego Oginckiego nabytych.

Lecz, zostawując nietykalnem prawa tych, przyznanych już kredytorów Hr. Oginckiego, do przeznaczoney na rzecz ich masy majątku skonfiskowanego wyłącznie i zachowując nowo nabyty jego majątek od poszukiwań tych kredytorów, nie można pozbawiać kredytorów innych Hrabiego Oginckiego, którzy się później odkryli, prawa poszukiwania prawney satysfakcyi z tego nowo przezeń nabytego majątku, z zastrzeżeniem iednak, iżby w uspokojeniu tych ostatnich kredytorów, nie mogła wyniknąć żadna nierówność, w porównaniu z dawniejszemi kredytorami, których pretensye, w zupełności opłacone być nie mogły.

Na skutek czego, zachowując moc Ukazu Naszego z d. 7. Sierpnia 1816 r. w tym względzie, iż nowo od r. 1802 nabyty przez Hrabiego Oginckiego majątek, ma zostawać wolnym od poszukiwań kredytorów, na których zaspokojenie przeznaczona była masa majątku skonfiskowanego, Rozkazujemy

1) Pozwolić tym kredytorom Hrabiego Oginckiego, którzy się tak w Królestwie Polskiem, iako i w innych krajach okazać mogą, a których pretensye nie weszły do masy długów, ku uspokojeniu inż przeznaczonych, udać się z pretensyami swoimi do Hrabiego Oginckiego, żądać zadosyćczynienia z majątku, który teraz w swobodnem u niego znajduje się władaniu.

2) Postanowić, w zaspokojeniu tych kredytorów za prawidło nieodmienne, iżby opłata pretensy ich nie przewyższała równie w kapitale, iak i w procentach tey proporcyy, w iakiej są zaspokojeni z masy skonfiskowanego majątku, dawniejsi kredytorowie Hrabiego Oginckiego, uznani i utwierdzeni przez Rządzący Senat.

Rządzący Senat nie zaniecha uczynić należytego w tem wykonania.

jest XLV. Numer Rozmaitości.)